

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

**IZVEŠTAJ REVIZIJE ZA OPŠTINU NOVO BRDO
ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBRA 2018 GODINE**

Priština, Jun 2019. god.

Nacionalna kancelarija revizije Republike Kosovo je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Republike Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi za efektivno, efikasno i ekonomično korišćenje nacionalnih resursa.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa Međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim finansijskim izveštajima opštine *Novo Brdo*, u konsultaciji sa Pomoćnikom generalnog revizora *Naser Arllati*, koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj je rezultat revizije izvršene od strane *Mirlinda Beqiri* - vođe tima, i članova *Ejup Simnica*, *Besim Lezi* i *Elvir Krasniqi* pod upravljanjem rukovodioca Departmana revizije *Luljeta Morina*.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak.....	4
1 Delokrug i metodologija revizije.....	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje.....	6
3 Finansijsko upravljanje i kontrola.....	11
4 Dobro upravljanje.....	27
5 Napredak u sprovođenju preporuka	29
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja primenjenih od strane NKR.....	35
Dodatak II: Pismo potvrđivanja	38

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu iz revizije Opštine Novo Brdo, za 2018 godinu, koji obuhvata Mišljenje Generalnog revizora o Finansijskim izveštajima. Pregled finansijskih izveštaja za 2018 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih institucija revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije predstavljen je u Spoljnom Planu Revizije, od 27.09.2018.

Naša revizija je fokusirana na:

Nivo angažovanja za izvršenje revizije određen je u zavisnosti od kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Opštine Novo Brdo.

Mišljenje Generalnog Revizora

Kvalifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Godišnji finansijski izveštaji za 2018 godinu *predstavljaju objektivni i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima, sem materijalnog precenjivanja budžeta kod prihoda od 100,000€. Takođe, mi ne pružamo sigurnost da troškovi plata predstavljaju objektivni prikaz, jer nam nisu pruženi dokazi o pohađanju na poslu, za neke od radnika obrazovanja.

Isticanje pitanja

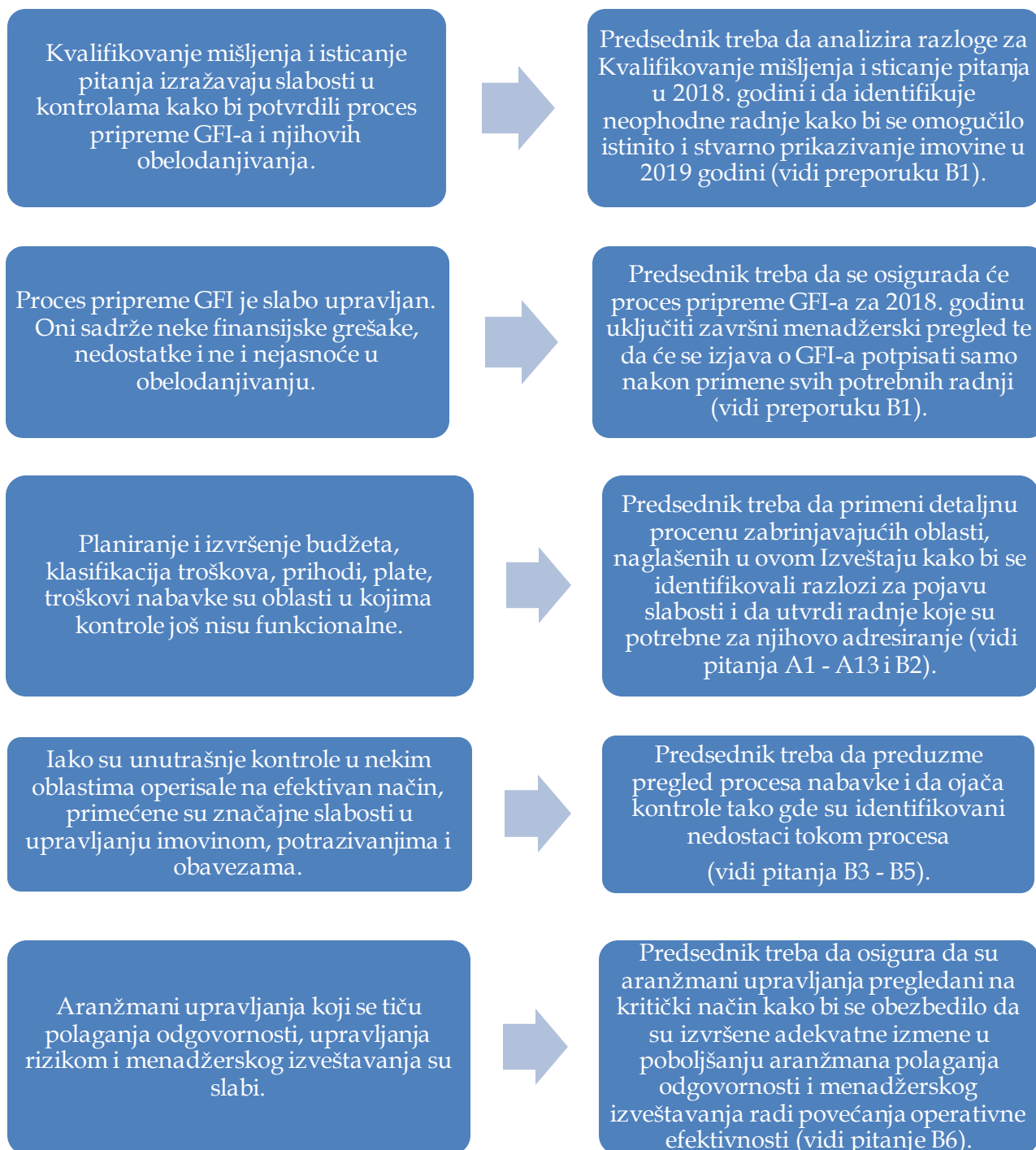
Kod isticanja pitanja, želimo da pomenemo činjenicu da:

Stanje imovine, računa potraživanja i obaveza nije predstavljeno objektivno u Godišnjim finansijskim izveštajima. Takođe, nedostaju i obelodanjivanja o kontingentnim obavezama i otvorenim avansima, koji nisu obrazloženi.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava vrste mišljenja prema MSVIR-a.

Glavni zaključci i preporuke

Odgovor uprave na reviziju 2018

Predsednik je uzeo u obzir i složio se sa nalazima i zaključcima revizije i založio se da će adresirati date preporuke.

Nacionalna Kancelarija Revizije ceni saradnju menadžmenta i osoblja opštine tokom procesa revizije.

1 Delokrug i metodologija revizije

Revizija obuhvata pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao u nastavku:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima;
- Da li su funkcije unutrašnje kontrole odgovarajuće i efikasne; i
- Da li su preduzete odgovarajuće akcije za sprovođenje preporuka revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti Opštine, nivo oslanjanja na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezane aranžmane upravljanja do one mere do koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koja se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije i preporuke u svakoj oblasti pregleda. Odgovori rukovodstva na rezultate revizije mogu se naći u Aneksu II.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Revizija Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a, uključujući izjavu datu od strane Glavnog administrativnog službenika i Glavnog finansijskog službenika.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Kvalifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Revidirali smo GFI-e Opštine Novo Brdo za godinu završenu 31 decembra 2018. god, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta kao i objašnjavajuće beleške finansijskih izveštaja.

Prema našem mišljenju, Godišnji finansijski izveštaji za godinu završenu 31 decembra 2018. god, osim efekata koji su navedeni u stavu o Osnovu za Kvalifikovano mišljenje predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim standardima računovodstva za javni sektor (računovodstva gotovog novca), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju javnim finansijama i odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju Budžetskih organizacija.

Osnova za kvalifikovano mišljenje

Predstavljanje GFI-a je praćeno sledećim slabostima:

- Član 14. Izveštaj izvršenja budžeta, prihodi gotovog novca u računu trezora, ne poreski prihodi kao budžet, bili su materijalno precenjeni za 100,000€, ali je realizacija istih precenjena za 1,000€;
- Član 14. Izveštaj izvršenja budžeta, konačni budžet određenih Grantova donatora, predstavljeni su pogrešno u iznosu od 34,285€ ili 5,788€ manje, dok je realizacija grantova precenjena za 13,007€; i
- Od 20. slučajeva revizije, u Direkciji za obrazovanje, u 14. slučajeva nije pružen dokaz o pohađanju na poslu, gde je bilo nemoguće da se utvrdi da li su nastavnici radili tokom 2018 godine. Bruto plata za ove radnike, tokom ovog period, bila je 43,393€. Za više, ovaj nalaz je tretiran kod pitanja A7.

Razlog za ove greške je nedostatak profesionalne kompetentnosti angažovanih službenika za ovu odgovornost, i Opština kao izgovor navodi ovo kao tehničku grešku.

Naša revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije vrhovnih institucija revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja'. Prema etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju godišnjih finansijskih izveštaja Budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od Opštine i ostale etičke odgovornosti su ispunjene u skladu sa ovim zahtevima. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše kvalifikovano mišljenje.

Isticanje pitanja

Želimo da vam skrenemo pažnju na činjenicu da:

- Član 16 - Obelodanjivanja potraživanja, Opština nije predstavila saldo potraživanja od kirije, potcenjujući ih u vrednosti od 11,965€;
- Član 17 - Izveštaj o neizmirenim obavezama nije potpun, ne obuhvatajući devet isplata u iznosu od 11,374€. Te isplate nisu izvršene u prvim mesecima 2019. godine. Zbog toga, kontingentne obaveze su potcunjene za 9,877€ (koje su u GFI predstavljene sa vrednošću nula) i neizmirene obaveze u vrednosti od 1,497€;
- Član 19 - Kapitalna imovina je potcunjena zbog ne registrovanih imovina dok su ne kapitalna imovina i zalihe predstavljene sa nula. Od 22. revidirane isplate za kapitalne investicije, (dobijena imovina u vrednosti od 217,016€), registrovano je samo pet isplata u iznosu od 104,448€. Ne registrovani iznos za kapitalne investicije je 102,659€¹. To se desilo zbog nedostatka službenih komuniciranja/ saradnje između jedinice za finansije i službenika za imovinu, i
- Član 20 - Izveštaji o neopravdanim avansima, gde nije predstavljen ne zatvoreni avans u iznosu od 2,581€.

Razlog za ove greške je nedostatak profesionalne nadležnosti angažovanih službenika sa ovom odgovornošću. Naše mišljenje u vezi sa ovim pitanjem nije kvalifikovano.

Ključna pitanja revizije

Izuzev pitanja koja su pomenuta u osnovi za Kvalifikovano mišljenje, zaključujemo da nema ostalih ključnih pitanja revizije za komunikaciju.

Odgovornost Menadžmenta za GFI

Predsednik Opštine je odgovoran za pripremu i tačno predavljanje Finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima računovodstva u javnom sektoru – modifikovanog Finansijskog izveštavanja na osnovu Računovodstva gotovog novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju javnim finansijama i odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Predsednik opštine je odgovoran za obezbeđivanje praćenje procesa finansijskog izveštavanja opštine.

Odgovornost Generalnog revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo

---

¹ Izuzimajući identifikovane isplate kao lošu klasifikaciju.

i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja.

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ona postoje. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da Opština izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem izveštavanju budžetskih organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Zakonom o Finansijama lokalne samouprave br. 05/L-108 i izmenama i dopunama br 03/L-049;
- Usklađenost sa Finansijskim pravilom br. 01/2013 o Trošenju javnog novca i br. 02/2013 o Upravljanju imovinom;
- Zakon o budžetu za 2018. godini, br. 06/L – 020;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka;
- Plan o javnim nabavkama i izveštajem potpisanih javnih ugovora;
- Redovne tromesečne izveštaje za Skupštinu Opštine (SO) i diskutovanje izveštaja UR-a i NKR-a od strane SO-a.

- Ostale zahteve za budžetsko izveštavanje, kao što su mesečni i tromesečni izveštaji, operativni izveštaji (učinka); i
- Zahteve postupaka za Finansijsko upravljanje i kontrolu (FUK).

U vezi sa GFI, sem pomenutih pitanja kod osnove za mišljenje i isticanje pitanja, identifikovali smo i sledeće neusklađenosti:

- Beleška 4 – Troškovi za komunalije, završni budžet je potcenjen za 1,000€;
- Član 14.6 – Obelodanjivanje početnih i konačnih podela budžeta, promena i konačne raspodele budžeta prema ISFUK- ulaz, Opština nije predstavila nijedno budžetsko prilagođavanje koje se dozvoljava tokom godine. Konačna promena budžeta nije bila tačna u vrednosti² od 21,000€;
- Član 21 – Izveštaj o neutrošenim sopstvenim prihodima, Opština je pogrešno predstavila preostali iznos za prenos u 2019 godinu, u vrednosti od 40,000€, a ne 65,409€, potcenjujući neutrošene prihode za 25,409€;
- Član 25 – Izveštaj o broju radnika prema platnom spisku, Opština je predstavila 363 zaposlena, dok na platnom spisku za decembar mesec figurira 382³ radnika. Opština je potcenila broj radnika sa punim radnim vremenom za 19 zaposlenih. Takođe, nedostajali su periodi upoređivanja za dve (2) ranije godine, i;
- Član 26 – Izveštaj o broju zaposlenih van platnog spiska, predstavljena su pogrešno angažovana lica sa ugovorima o posebnim uslugama, a član 27. koji zahteva takvo predavljanje, ostao je prazan.

Gore pomenuti nalazi pokazuju da je priprema GFI slabo upravljana.

IZJAVA KOJA JE DATA OD STRANE GLAVNOG ADMINISTRATIVNOG SLUŽBENIKA

Imajući u vid gore navedeno, Izjava od strane Glavnog administrativnog i finansijskog službenika, prilikom dostavljanja nacрта GFI-a Ministarstvu finansija, može se smatrati netačnom jer su tokom revizije identifikovane materijalne greške istaknute kod Misljenja revizije i druga pitanja obelodanjivanja koja su uticala u isticanju pitanja.

U kontekstu ostalih zahteva za spoljno izveštavanje, identifikovali smo sledeće neusklađenosti:

- Opština nije izveštavala o postignutom napretku kapitalnih investicija prema članu 17.4 Zakona o budžetu br. 06/L-020 koji zahteva da Glavni finansijski službeniksvake opštine dostavlja Predsedniku opštine unutar tri (3) nedelja od zatvaranja svakog tromesečja, jedan detaljni izveštaj o postignutom napretku u sprovođenju svih

² Opština je imala smanjenje budžeta od Garanta Vlade u kategoriji plata u iznosu od 32,164€; dok su ostale kategorije rashoda budžeta povećane za 97,396€ zbog transfera prihoda, donacija i povećanja fonda za zaduživanje. Izmene u konačnom budžetu trebalo bi da budu 65,232€.

³ Opština na platnom spisaku evidentira 299 zaposlenih sa punim radnim vremenom, 1 sa nula i 82 sa nepunim radnim vremenom.

kapitalnih projekata sa iznosom većim od 10,000€. Kopija takvog izveštaja treba se podneti i Ministarstvu finansija.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim finansijskim izveštajima

Preporuka B1 Predsednik treba da obezbedi da je izvršena analiza kako bi se utvrdili razlozi za Kvalifikovanje mišljenja i Isticanje pitanja u ovom izveštaju. Potrebno je preduzeti specifične akcije kako bi se ojačale kontrole za osiguranje da su sve beleške u GFI predstavljaju u skladu sa zahtevima Uredbe MF-a o Godišnjem finansijskom izveštavanju. Takođe, predsednik treba da obezbedi da cela opštinska imovina (bude evidentirana u registrima imovine), i da su računi potraživanja i obaveza ispravno predstavljeni u GFI.

Dalje, Predsednik treba da obezbedi da su uspostavljeni efektivni procesi kako bi potvrdio da plan izrade GFI-a za 2019 godinu adresira sva pitanja koja se tiču usklađenosti. Data izjava od strane Glavnog administrativnog i finansijskog službenika, ne treba se potpisati sem ako su nad GFI primenjene sve potrebne kontrole.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Naš rad u vezi sa Finansijskim upravljanjem i kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi, imovina i obaveze.

Zaključak o Finansijskom upravljanju i kontroli

U kontekstu finansijskih sistema, kontrola nad planiranjem, realizacijom budžeta, prihoda i troškova generalno zahtevaju dalje poboljšanje. Glavne oblasti gde je neophodno više poboljšanja su realizacija budžeta i tačna klasifikacija troškova. Kontrole trebaju biti funkcionalne radi eliminisanja nepravilnosti i u oblasti prihoda, pogotovo poreza na imovinu, rente i davanja građevinskih dozvola. Dodatne aktivnosti je potrebno preduzeti i povodom planiranja, ugovaranja i izvršenja troškova u nabavkama. Takođe, posebna važnost treba se obratiti i upravljanju osobljem, procesu zapošljavanja i isplata zasnovanim na odlasku i dolasku na posao angažovanog osoblja. Upravljanje imovinom, obavezama, dužnostima i potraživanjima zahteva primenu dodatnih radnji ili adekvatnih mehanizama od strane rukovodstva.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova kao i prikupljene prihode prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ⁴	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Izvori Fondova:	2,660,394	2,725,625	2,546,027	2,342,124	2,098,485
Grant Vlade -Budžet	2,400,428	2,368,264	2,348,959	2,114,032	1,810,180
Prenete iz prethodne godine ⁵	-	46,181	24,017	40,564	61,903
Sopstveni prihodi ⁶	238,319	238,318	149,007	159,618	203,847
Finansiranje od pozajmljivanja	21,647	32,790	2,793	-	-
Unutrašnje donacije	-	18,221	-	15,266	3,928
Spoljne donacije	-	21,851	21,251	12,644	18,627

Završni budžet u odnosu na početni budžet je povećan za 65,231€. Ovo povećanje je rezultat prenetih prihoda iz prethodne godine u iznosu od 46,180€, unutrašnjih donacija u iznosu od 18,221€, spoljnih donacija od 21,851€, povećanja finansiranja od fonda pozajmljivanja od 11,143€, i od smanjenja za 32,164€ za plate, prema ovlaštenju od MF-a.

U 2018 godini, BO je potrošila 93% završnog budžeta ili 2,546,027€, ili 4% manje u odnosu na 2017 godinu. Međutim, izvršenje budžeta ima manjkavosti, koje su objašnjene u nastavku.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	2,660,394	2,725,625	2,546,027	2,342,124	2,098,485
Plate i Dnevnice	1,889,443	1,857,279	1,857,279	1,767,008	1,740,370
Roba i Usluge	235,017	251,348	216,752	152,556	161,882
Komunalije	46,000	46,510	46,456	47,001	55,456
Subvencije i Transferi	9,521	10,063	10,058	10,670	11,355
Kapitalne Investicije	480,413	560,425	415,482	364,888	129,422

Objašnjenja o promenama u budžetskim kategorijama su date u nastavku:

⁴ Završni budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva finansija;

⁵ Sopstveni prihodi opštine koji nisu potrošeni u prethodnoj godini a preneti su u aktuelnu godinu.

⁶ Prijemi koje je entitet iskoristio za finansiranje sopstvenog budžeta.

- Uprkos povećanju budžeta od 80,012€ za kapitalne investicije, potrošeno je samo 74% budžeta. Program za Javne investicije uključuje neke tekuće projekte iz prethodne godine i nekoliko novih projekata za aktuelnu godinu;
- Budžet za plate i dnevnice je smanjen za 32,164€ a za robe i usluge je povećan za 16,311€. Povećanje budžeta za robe i usluge takođe obuhvata i prenete prihode od ranije godine, u iznosu od 9,645€, kao i od finansiranja preko pozajmljivanja od 6,686€;
- Opština Novo Brdo, primila je Grant od unutrašnjih donatora u vrednosti od 18,221€, koji su dodeljeni za projekat subvencioniranja poljoprivrednika za poljoprivredne mehanizme. U međuvremenu, budžet nije realizovan uopšte, jer je projekat realizovan iz fonda Opšteg Granta (fond 10);
- Takođe, Opština je bila korisnik jednog drugog Granta od Švajcarske vlade za projekat „Podizanje učinka u školama“, u iznosu od 21,851€, koji je realizovan 97% ;
- U početnom budžetu, Opština je imala finansijska sredstva od pozajmica u vrednosti od 21,647€, a u konačnom budžetu iznos je povećan na 32,790€. Opština nije imala znanja o ovim dodatim sredstvima a njena realizacija je bila niska zbog činjenice jer su projekti preneti za narednu godinu.

Pitanje A1⁷ – Nisko trošenje budžeta za Kapitalne investicije

Nalaz	Stepen izvršenja budžeta za kapitalne investicije je glavni izazov s kojim se suočava Opština. Visok procenat troškova je koncentrisan u decembru mesecu (oko 31% realizacije), takođe je potrošeno samo 74% budžeta ove kategorije. To je rezultat lošeg planiranja troškova za ovu kategoriju.
Rizik	Nisko izvršenje budžeta za kapitalne investicije će rezultirati neefikasnim korišćenjem izvora na raspolaganju. Za Opštinu, neispunjenje programa za kapitalne investicije rezultiraće manjom realizacijom projekata u korist građana koji utiču na njihovu dobrobit kao poreskih obveznika.
Preporuka A1	Predsednik treba da preduzme sistematičnu procenu razloga za nizak nivo izvršenja budžeta za kapitalne investicije u 2018 godini, i da odredi praktične opcije za poboljšanje izvršenja istog za naredne godine. Tu gde su početna planiranja budžeta netačna, treba se odraziti u potpunosti u poziciji konačnog budžeta.

---

⁷ Pitanje A i preporuka A - znači nova pitanja i preporuke.

Slučaj B i Preporuka B - Ponovljena pitanja i preporuke.

Pitanje C i Preporuka C - podrazumeva delimično ponovljena pitanja i preporuke.

Pitanje A2 - Klasifikacija troškova u neadekvatnim kategorijama

Nalaz Tokom 2018 godine, Opština je platila, registrovala pogrešno klasifikaciju troškova, u iznosu od 16,228€, kao rezultat slabog planiranja budžeta, čineći potcenjivanje/ precenjivanje ekonomskih kategorija. Evidentirani troškovi nisu bili u skladu sa članom 18.2.4 Uredbe 01/2013/ MF o trošenju javnog novca, računovodstvenim planom i Administrativnim Uputstvom AU 2005/08, koji određuje pravu klasifikaciju troškova.

- Iz kategorije roba i usluga, pogrešna klasifikacija dostiže vrednost od 6,320€; od njih 4,320€ je potrošeno za Snabdevanje kravama, troškovi koji pripadaju troškovima za kapitalne investicije – Kapitalni transferi za ne javne entitete, dok je plaćanje od 2,000€ za Subvencionisanje NVO-a radi realizacije projekta „Pomoć diplomiranima iz ne većinske zajednice radi uključivanja istih u javnoj upravi na centralnom i lokalnom nivou na Kosovu“, pripada troškovima za subvencije za javne entitete;
- Iz kategorije kapitalnih investicija, loša klasifikacija dostiže iznos od 9,908€. Od kojih 6,973€ su izvršene na ime isplate na osnovu sudskih odluka a 2,935€ su troškovi za robe i usluge, za projekat „Krečenje škola i ambulanta u SO Novo Brdo“.

Rizik Loša klasifikacija troškova daje pogrešne informacije za korisnike i za donosiocje odluka. Isto tako, takve isplate rezultuju sa dodatnim troškovima i povećavaju rizik za ne postizanje određenih objekta.

Preporuka A2 Predsednik treba da obezbedi da su preduzete neophodne akcije za planiranje dovoljnog budžeta u odnosu na obaveze/ dužnosti s kojima Opština očekuje da se suočava, kako bi dali prioritet izmirenju ovih obaveza na vreme, i kako bi predstavila objektivno troškove prema ekonomskim kategorijama i realnoj prirodi troškova.

3.1.1 Prihodi

Prihodi koji su tokom 2017 godine realizovani od strane opštine Novo Brdo, bili su u iznosu od 165,823€. Tiču se uglavnom prihoda iz poreza na imovinu, prihoda od građevinskih dozvola, administrativnih taksi, prihoda od zakupnina itd.

Tabela 3. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2018. prijemi	2017. prijemi	2016. prijemi
Sopstveni prihodi	238,319	238,319	165,823	192,030	237,259
Ukupno	238,319	238,319	165,823	192,030	237,259

Sem predstavljenih prihoda u tabeli, Opština je imala i indirektno prihode u iznosu od 26,429€, (17,495€ su od policijskih kazni, 3,490€ od sudskih kazni i 5,444€ od agencije za šume).

Sopstveni prihodi od 173,024€ potrošeni su za potrebe Opštine, a preostali deo prikupljenih prihoda, u vrednosti od 65,409€ prenet je za potrošnju u 2019 godini.

Preporuke

Pitanje A3 – Nepoštovanje zakonskih procedura tokom izdavanja građevinskih dozvola

Nalaz Opština je izdavala građevinske dozvole ne primenjujući predviđene procedure prema Zakonu o gradnji, br. 04/L-110.

U 4 revidirana slučaja, Opština nije izdala potvrdu o prijemu zahteva podnosiocu, koji predviđa Član 20.2 Zakona o gradnji da povodom podnošenja zahteva za građevinsku dozvolu, nadležni organ će izdati potvrdu o prijemu zahteva podnosioca. Takođe, prijave stranaka nije protokolirana niti potpisana, čime se ne može dokazati datum prijema zahteva za građevinsku dozvolu.

Prema članu 20.3.2 Zakona o gradnji, zahtevu za građevinsku dozvolu se prilaže i administrativni pravni akt za postavljanje građevinskih uslova. U tri slučaja, prihvaćeni zahtevi od podnosioca prijave za građevinske dozvole (nestambene objekte), nisu imali priloženi akt za postavljanje građevinskih uslova.

Takođe, Opštinska dozvola za životnu sredinu (DŽS) je uslov za dobijanje građevinske dozvole, zahtev člana 20.3.5 Zakona o gradnji. Povodom zahteva za građevinsku dozvolu, prilaže se i procena uticaja na životnu sredinu za te gradnje kao što se zahteva Zakonom o zaštiti životne sredine br. 03/L-025. Opština u ova tri slučaja nije primenila ovu zakonsku obavezu.

Takođe, prema Administrativnom Uputstvu MSPP br. 01/2017, član 6.2 o davanju Opštinske dozvole za životnu sredinu, opštinska dozvola za životnu sredinu (DŽS) je uslov za dobijanje građevinske dozvole i razvoj odgovarajuće delatnosti za ove objekte. Opština nije imala znanja da zakon predviđa i traži dozvolu za životnu sredinu, i prema zvaničnim izjavama, nije se nikada primenjivala dozvola ili opremanje dozvolom za životnu sredinu.

Ovo stanje je posledica nedostatka resursa i zbog nemarenosti odgovornih službenika koji nisu imali znanja o predviđeni zakonskim procedurama koje se trebaju poštovati u celom procesu izdavanja građevinskih dozvola.

Rizik Identifikovane slabosti su rezultirale nepoštovanjem zakona i pravila na snazi. Takođe, u ovim slučajevima, Opština nije iskoristila zakonsku mogućnost za realizaciju prihoda gde bi primena dozvola za životnu sredinu rezultiralo sa primenom tarife i osiguranjem sredstava od ove aktivnosti.

Preporuka A3 Predsednik treba da obezbedi da je preduzeto razmatranje kontrola u vezi sa upravljanjem procesa za građevinske dozvole i da se kontrole ponovo dizajniraju kako bi se adresirao problem. Pregledani procesi trebaju da osiguraju da se poštuje hronologija procesa povodom prijavljivanja i da se osigura da davanje građevinske dozvole bude izvršeno samo nakon što se svi zakonski zahtevi ispune, kao što su građevinski uslovi i dozvola za životnu sredinu.

Pitanje A4 - Nepravilnosti u obračunu prihoda od poreza na imovinu

Nalaz Na osnovu Zakona o porezu na nepokretnu imovinu br. 03/L- 204, član 9. precizira da „svako fizičko lice koje do 1. maja ili pre 1. maja poreskog perioda odluči da imovina ili stambena jedinica služi kao glavno mesto za stanovanje, dozvoljava se smanjenje od deset hiljada evra (10,000€) od oporezive vrednosti imovine“. U pet slučajeva, poreski obveznici su dobili sniženje za primarno stanovanje u više od jedne imovine i to je uticalo da se prihodi u ovim slučajevima potcenjuju za 75€ godišnje.

Takođe, prema članu 1. Pravilnika opštine, osnivajući se na mesto gde se nalazi imovina, određene su tri zone koje predstavljaju znatne izmene u proceni imovine koje se oporezuje. U tri slučajeva, poreska imovina nije procenjena prema poreskim zonama, utvrđenim u Pravilniku. U prvom slučaju, porez za ovu imovinu je obračunat uzimajući u obzir zonu III, dok prema pravilniku, ona je pripadala zoni II, a u dva druga slučaja, imovine su procenjene uzimajući za osnovu zonu III, a pripadale su zoni I. Finansijska greška u ovom slučaju dostiže vrednost od 70€ u godini.

U jednom slučaju, imovina koja je pripadala komercijalnoj kategoriji, bila je kategorizovana kao industrijska. To je uticalo na potcenjivanje poreske obaveze od 23€ / godišnje.

Ove greške su rezultat nedostatka revidiranja od strane službenika gde su povodom upisivanja podataka u sistemu trebali da izvrše verifikaciju i njihovo potvrđivanje. Iako se finansijski efekat identifikovanih neusaglašenosti ne smatra visokim, samo postojanje takvih nedostataka ukazuje na nedostatak efikasnosti unutrašnjih kontrola.

Rizik Ovakve situacije rezultuju sa netačnim terećenjem poreza na imovinu ina taj način oštećuje budžet opštine potcenjivanjem poreske obaveze.

Preporuka A4 Predsednik treba da obezbedi da kontrole funkcionišu i da menadžer za porez na imovinu nadzire proces registrovanja i evidentiranja i realnih podataka imovine. Takođe, da se obezbedi da tokom procesa verifikacije budu identifikovane i eliminisane postojeće slabosti sistema u odnosu na činjenično stanje na terenu, kako bi oporezivanje bilo realno.

Pitanje A5 – Nepotpune informacije u dosijeima poreskih obveznika

Nalaz Prema članu 14. AU br. 03/ 2011, povodom registracije podataka u sistemu od strane operatera, uzimaju se sledeće informacije: broj zgrade, broj jedinice i broj poreskog obveznika. Takođe, član 5.8 istog Uputstva predviđa da dosijeji poreskih obveznika trebaju da sadrže i slike objekata, Član 12. ovog Uputstva zahteva da odgovorni opštinski službenik za porez na imovinu treba da prekontroliše sve podatke i da vrši verifikaciju i njihovu konfirmaciju.

Od osam slučajeva revizije, u pet njih, poreski obveznici su dobili više od jednog identifikacionog broja. U jednom slučaju su nedostajale slike imovine i lični broj poreskog obveznika.

To se desilo kao rezultat nemarnosti anketara na terenu i nedostatka kontrole službenika koji ubacuju podatke u sistem.

Rizik Nepotpune informacije u dosijeima poreskih obveznika ne pružaju realno stanje oporezivih imovina i otežavaju pravo obračunavanje poreza.

Preporuka A5 Predsednik treba da traži od Kancelarije za porez na imovinu detaljni srednjoročni plan za eliminisanje identifikovanih slabosti i da nadgleda redovno primenu tog plana, omogućujući eliminisanje identifikovanih slabosti.

Pitanje A6 – Kašnjenja u potraživanju kirije

Nalaz Prema potpisanim ugovorima od strane opštine kao zakupodavca, za davanje na korišćenje nepokretne imovine opštine, mesečna/ godišnja kirija se treba platiti unutar utvrđenog roka u ugovoru.⁸

U četiri slučaja revizije, imalo je kašnjenja u izmirenju dugova zakupaca nad Opštinom, gde u dva slučaja Opština nije preduzela nikakve mere za prikupljanje ovih prihoda. Iznos duga bio je 11,965€.

Neredovna naplata od strane Opštine, ne primena efikasnih mera za prikupljanje prihoda, uticala je na kašnjenje u potraživanjima prihoda od kirije i prouzrokovalo je neodgovornost zakupaca da isplaćuje iste.

---

⁸ Za ugovor br. 02 – 531, mesečna isplata se treba izvršiti do 3. svakog tekućeg meseca, za ugovore 02-725 i 09-221, isplata kirije do 1. aprila za prethodnu godinu kao i ugovor 01-469 predviđa izvršenje ugovora do 30.11 tekuće godine.

- Rizik** Slabo upravljanje ugovorima za date imovine na korišćenje, povećava rizik da Opština ima slab učinak u prikupljanju prihoda i u realizovanju projekata za koje se očekuje finansiranje od tih prihoda, kao i u kontinuiranom porastu neprikupljenih potraživanja Opštine.
- Preporuka A6** Predsednik treba da obezbedi efektivno upravljanje ugovora zakupa i da postavi efikasne mehanizme za realizaciju prihoda, u skladu sa ugovorenim uslovima. Odgovarajuće direkcije koje upravljaju ovim prihodima, trebaju da primenjuju redovnu naplatu i prikupljanje, u suprotnom, da se preduzmu mere za raskid ugovora.

3.1.2 Plate i dnevnice

Završni budžet za kategoriju plata i dnevnica bio je 1,857,279€, od kojeg je tokom godine potrošeno 100% onoga što je budžetirano. Plate i dnevnice se plaćaju preko centralizovanih sistema plata koji se upravlja od MJU i MF-a.

Preporuke

Pitanje A7 - Ne pružanje dokaza / nedostatak argumenata za pohađanje na poslu

Nalaz Prema Administrativnom Uputstvu za primenu prava i odgovornosti Nacionalne kancelarije za reviziju i revidiranih entiteta, član 11.2 zahteva da službenici BO koji podležu reviziji, obavezni su da odgovore zahtevima ovlašćenog osoblja od NKR-a u vezi sa svim pitanjima koja se tiču revizije. Takođe, prema članu 13.5, Zahtevom ovlašćenog osoblja, odgovorni službenik entiteta, unutar razumnog roka, treba da dostavi sve tražene informacije, da predstavlja i daje poverljive i relevantne dokaze i da pruža tražene dokumente o zadacima pod upravljanjem ili kontrolom tog službenika.

U 20 slučajeva revizije u Direkciji za obrazovanje, za 14 slučajeva nisu nam pruženi dokazi o pohađanju na radnom mestu, čime nismo bili u mogućnosti da utvrdimo da su nastavnici radili iako se oni plaćaju redovnim platama. Bruto plate za ove radnike tokom 2018 godine su bile 43,393€.

Ne pružanje ovih dokaza je bilo jer su ovi radnici angažovani u školama koje se upravljaju od paralelnih struktura, iako se pomenuti nastavnici plaćaju iz budžeta Republike Kosovo. Opština je izabrala preko konkursa ili je zaposlila i direktore koji se plaćaju od opštinskog budžeta za upravljanje istih institucija.

Rizik Ne pružanje svih traženih dokumenata za reviziju je u suprotnosti sa zakonodavstvom i ograničava mogućnost redovne revizije o troškovima plata u ovim slučajevima. Plate za zaposlene koje čak mogu biti fiktivne ili koji uopšte ne rade, predstavljaju osnov za prevaru ili mogu rezultirati finansijskim gubicima za opštinu.

Preporuka A7 Predsednik treba da obezbedi da svi zaposleni u školama, koji funkcionišu unutar delokruga Opštine, budu upravljani i trebaju dati doprinos - uslugu za koje su nadoknađeni. Nedostatak argumenata o pohađanju na radnom mestu zahteva primenu mera nad odgovornima i polaganje računa za situaciju van kontrole.

Pitanje A8 – Slabosti u procesu zapošljavanja

Nalaz AU 07/2017 o Regulisanju procedura konkursa u javnom sektoru, Član 9.5 predviđa da prijavljena lica na konkurs trebaju da podlegnu testiranju povodom zaposlenja. Povodom zaposlenja dva radnika u obrazovanju/nastavnici za građansko obrazovanje i geografiju, Opština nije uopšte sprovela pismeno testiranje, već samo intervjuisanje potencijalnih kandidata.

Povodom zapošljavanja službenika za „Planiranje i razvoj“, i „Službenik za emergencije“, Opština nije poštovala utvrđene kriterijume u konkursu⁹, tokom procesa izbora kandidata. Prema konkursu za službenika za planiranje i razvoj, kandidat je trebao da ima završen Fakultet građevinarstva ili arhitekture, dok je kandidat priznao da ima završenu visoku školu građevinarstva.

Dok, kandidat za „Službenika za emergencije“, prema konkursu je trebao da ima završen Fakultet za upravljanje emergencijama i jednu godinu radnog iskustva. Izabrani kandidat je imao završen Fakultet geografije i nije imao radnog iskustva.

To se desilo zbog nedostatka nadležnosti odgovornih službenika ili nedovoljnih znanja o zakonu i procedurama koje se trebaju sprovesti prilikom zapošljavanja. Takođe, i komisija koja je bila zadužena za izbor nije bila nadležna za vršenje obaveze ili ispravnu procenu na osnovu kriterijuma.

---

⁹ Pravilnik o procedurama regrutovanja u civilnoj službi, 02 – 2010, član 19, Razmatranje aplikacija je prva faza izbora u procesu regrutovanja. Cilj razmatranja je priprema kratke liste kvalifikovanih kandidata za dalje prosleđivanje nakon procene profila, zasluga i njihove usklađenosti sa utvrđenim zahtevima za odgovarajuću poziciju.

- Rizik** Opština rizikuje neadekvatno upravljanje ljudskim resursima što rezultira sa prijemom nekompetentnih radnika za adekvatne pozicije. Nepoštovanje zahteva koji proizilaze iz odgovarajućih pravila o raspisivanju i osnivanju radnog odnosa, omogućava nepravilne pristupe u procesima zapošljavanja i neadekvatne kontrole povodom prijema novih radnika.
- Preporuka A8** Predsednik treba da razmotri razloge koji su reflektovali slabo upravljanje ljudskim resursima i da obezbedi da su dizajnirane neophodne kontrole kako bi se zapošljavanje vršilo preko transparentnog i konkurentnog procesa i u skladu sa zakonskim zahtevima, držeći odgovornim postavljene osobe za sprovođenje zakonskih procedura regrutovanja i korektnu procenu prijavljenih lica na konkursu.

3.1.3 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge u 2018 godini bio je 297,857€. Od njih je potrošeno 263,208€. Oni se odnose na druge ugovorene usluge, komunalne troškove goriva i druge troškove.

Preporuke

Pitanje B2 – Nepravilno angažovanje osoblja za posebne usluge

- Nalaz** Angažovanje zaposlenih se treba vršiti samo u onim slučajevima kada ima specifično određenog posla, zahtevaju se eksperti iz odgovarajuće oblasti. Zakon o civilnoj službi, član 12.4, Imenovanja na određeni rok za period kraći od šest meseci treba se vršiti na osnovu ugovora, nazvanih „Sporazumi o posebnim uslugama“, koji podležu Zakonu o obligacionim odnosima (ZOO) i za koje se primenjuje pojednostavljena procedura zapošljavanja. Naša revizija angažovanja radnika pod ugovorom o posebnim uslugama je identifikovala da je Opština angažovala 6 radnika sa ugovorom o posebnim uslugama, kao što su: službenik za registraciju vozila, održavanje vodovodne mreže na teritoriji Opštine, blagajnik za vodovodne priznanice i službenik za potrošače i naplaćivanje vodosnabdevanja. Njihov izbor je izvršen bez ikakvog postupka, i u pet slučajeva je prekoračen zakonski rok angažovanja više od 6 meseci.

- Rizik** Izbegavanje procedura zapošljavanja povodom sklapanja ugovora o posebnim uslugama, povećava rizik da se angažuju neadekvatne osobe za vršenje traženih usluga, i ne obezbeđuje potencijalnu konkurenciju.
- Preporuka B1** Predsednik treba da obezbedi da se angažovanje službenika sporazumom o posebnim uslugama vrši samo za specifične slučajeve kada ima neki projekat ili kada se za određeni posao zahteva stručnjak specifične oblasti, kao i angažovanje sporazumom ili ugovorom za posebne usluge treba biti vršen u skladu sa zakonskim zahtevima kako bi osigurali da se angažovanja vrše preko konkurentnog i transparentnog procesa.

Pitanje A9 – Kašnjenja u isplati racuna

- Nalaz** Opština u pet slučajeva nije platila račune u predviđenom zakonskom roku, kao što se zahteva članom 38.1 ZUJFO br. 03/L-048. Ovaj član zahteva da svaki važeći račun i nalog za isplatu snabdevenih roba i usluga i/ili realizovanih za budžetsku organizaciju, bude isplaćen unutar 30 kalendarskih dana. Razlog zašto se to desilo je bio zbog nedostatka budžetiranih sredstava. Kašnjenja su bila od jednog do 16 meseci.
- Rizik** Neisplata finansijskih obaveza unutar zakonskog roka povećava rizik da Opština bude subjekat sudskih tužbi i može imati finansijske gubitke za pokrivanje troškova sudskih postupka i troškova kamate.
- Preporuka A9** Predsednik treba da obezbedi da se svi računi plaćaju unutar zakonskog roka i da se narudžbine robe, radova i usluga vrši samo kada Opština prethodno bude imala dovoljno budžetiranih sredstava.

3.1.4 Subvencije i transferi

Završni budžet za subvencije i transfere je bio 10,064€. Od tog budžeta je utrošeno 10,058€. Ti troškovi se tiču raznih subvencija iz oblasti poljoprivrede, kulture, obrazovanja, zdravstva i blagostanja itd.

Preporuke

Pitanje A10 – Nedostatak dokumentovanja u slučaju podele subvencija

- Nalaz** Prema opštinskom Pravilniku o subvencijama, u članu 10. se utvrđuju kriterijumi koji se trebaju popuniti kako bi postali korisnici materijalne pomoći, kao što su: teške bolesti utvrđene dokumentacijom lekarskog specijaliste; dokaz o teškom ekonomskom stanju i dokaz o lekarskim troškovima. U dva slučaja revizije, u vrednosti od 900€¹⁰, (jedan građanin opštine Gnjlane i jedan građanin opštine Novo Brdo), nedostajala je

¹⁰ Date subvencije za dva fizička lica po 450€.

dokumentacija za utvrđivanje bolesti, o ekonomskom stanju kao i dokazi o troškovima kako bi utvrdio cilj subvencije.

Rizik Ne sprovođenje odredaba unutrašnjeg Pravilnika o dodeli subvencija povećava rizik da se subvencije dele na subjektivan način i da se jednokratna pomoć dodeljuje licima koja ne zaslužuju, i smanjuje se mogućnost davanja subvencija ostalim licima kojima je potrebna.

Preporuka A10 Predsednik Opštine treba da osigura da se povodom davanja subvencija sprovode sve odredbe Pravilnika. Za donošenje pravih i korektnih odluka, zahtevu za subvencionisanje i isplatu trebaju se priložiti dokazi koji obrazlažu podelu sredstava i postizanje cilja subvencije.

Pitanje A11 – Nepoštovanje procedura za dodelu subvencija

Nalaz Isplata od 2,000€ prema sporazumu o razumevanju između opštine Novo Brdo, Gračanice i NVO „CPT“ i aneks sporazuma između opštine Novo Brdo i NVO „CPT“ je subvencionisanje NVO-a za realizaciju projekta „Pomoć diplomiranim iz ne većinskih zajednica kako bi se uključili u javnu upravu na lokalnom i centralnom nivou“. Međutim, sporazum o razumevanju je sastavljen izbegavajući utvrđene procedure Pravilnikomo utvrđenim kriterijumima, standardima i procedurama javnog finansiranja NVO-a, koji zahteva konkurentnost, transparentnost, jednak tretman i nediskriminaciju. Takođe, isplata je u suprotnošću sa članom 6.2 opštinskog Pravilnika za podelu subvencija, jer Predsednik ima pravo da dodeljuje subvencije samo do 1,000€. To se desilo zato što Predsednik Opštine nije uzeo u obzir primenu procedura kako bi stupio u sporazum o razumevanju koji ima za cilj subvencioniranje ovog projekta kojim je Opština uzela finansijske obaveze.

Rizik Ne poštujući utvrđene obaveze, bazirane na Sporazume iz kojih proizlaze zakonske procedure, može dovesti do nepostizanja željenog cilja i do zloupotrebe javnog novca.

Preporuka A11 Predsednik treba da obezbedi da se sporazumi potpišu jedino nakon što su prethodno primenjene sve zakonom utvrđene procedure, kako bi se javni novac kontrolisao i kako bi finansiranje NVO-a bilo u skladu sa pravilima.

3.1.5 Kapitalne investicije

Završni budžet za kapitalne investicije bio je 560,425€, dok su troškovi bili 415,481€. Oni se tiču izvršenih troškova za asfaltiranje lokalnih puteva, kanalizacije, vodovoda, itd.

U planu nabavke, planirano je 12 aktivnosti, od kojih je realizovano 10. Prema kancelariji za nabavke, ne realizacija dve procedure za „Održavanje javne rasvete“, i „Izgradnja vrtića“, se desila zbog nedostatka fondova ili budžetskih kodova.

Izvan planiranih nabavki, realizovano je 6 aktivnosti nabavke, od kojih su četiri (4)¹¹ projekta dobijena od različitih donatora tokom fiskalne godine, i druga dva (2)¹² ugovora za usluge ili snabdevanje, na osnovu odobrenih zahteva od strane Skupštine Opštine.

Preporuke

Pitanje A12 – Projekti bez izvršnog plana za izgradnju

Nalaz Prema zahtevu člana 28.10 ZJN-a, tehničke specifikacije za ugovore o radu trebaju da odrede na tačan način prirodu i karakteristike učinka traženih radova. Ugovorni autoritet (UA) je odgovoran za izradu Izvršnog projekta, koji se obavezno treba priložiti Tehničkim Specifikacijama kojisu deo dosijea tendera. Nijednom UA-u se ne dozvoljava da izdaje dokumentaciju tendera bez prilaganja detaljnog opisa projekta.

U dva od četiri revidirana slučaja, Opština nije priložila Izvršni projekat u dosijeu tendera. Dakle, Opština je u dva¹³ slučaja, ugovorila radove bez izrade izvršnih projekata, gde se određuje detaljni opis projekta. To se dogodilo zbog nedostatka stručnog osoblja unutar Opštine.

Rizik Pokretanje postupka nabavke u nedostatku izvršnog projekta rezultira nepoštovanjem zakonskog zahteva i omogućuje slabu realizaciju ugovora za ne projektovane radove, utičući na nepredviđene troškove ili slabu vrednost za potrošeni novac.

¹¹ „Izgradnja trotoara i javne rasvete u Dragancu, opština Novo Brdo“, „Snabdevanje igračkama za regulisanje parka za decu u selu Kusce i Bušinovac“, Regulisanje (Izgradnja) stadiona za mali fudbal u selu Prekovce“, „Asfaltiranje lokalnih puteva u selu Qulkovac“.

¹² „Snabdevanje kravama muzarama za subvencioniranje farmera „Radna poseta u Draču za pripremu Srednjoročnog okvira budžeta 2019 – 2021“.

¹³ Asfaltiranje lokalne ulice ug. br. 654-2018-020-521“ Lot 1, u iznosu od 44,615.56€, i Lot 2 u iznosu od 41,936.91€“.

Preporuka A12 Predsednik treba da obezbedi kontrole i da nadgleda primene pravnih zakona razmatrajući sprovođenje zakona o nabavkama. Povodom ugovaranja radova, treba da obezbedi prethodno da su projekti izrađeni u skladu sa potrebama i predviđenim zahtevima. Obezbeđivanje izvršnog projekta treba da koristi kao osnov za početak procesa, razvoj nabavke i ugovaranje radova, u suprotnom početak procesa nabavki nije dozvoljen prema zakonu.

Pitanje A13 - Dodatni troškovi prema sudskim odlukama

Nalaz Na osnovu naloga o izvršenju, od dana 05.09.2018. god. Trezor je izvršio isplatu u ime Opštine u vrednosti od 2,972€ (kao kaznu 2,500€ i troškove izvršenja od 470€), zbog nepoštovanja rešenja inspektorata - za sklapanje ugovora na neodređeno vreme sa radnicima obrazovanja. Iz ovog slučaja, odvojeno je kažnjen i Direktor Direkcije za obrazovanje. Opština je uložila žalbu Izvršnoj agenciji inspektorata koji je odbacio kao neosnovanu, potvrdivši prvostepenu odluku inspektorata.

Za isti slučaj, Osnovni sud u Gnjilanu, Odsek u Novom Brdu, doneo je rešenje, dana 06.12.2018. godine, izrekavši kaznu pravnom licu/Opštini, u iznosu od 4,000€ za dva otpustena radnika obrazovanja, zbog ne postovanja rešenja Izvršnog organa inspektorata i Rešenja suda da odgovore na poziv za isplatu kao i za ne pružanje obrazloženja za ne prisustvo opštine na sudjenju. Sud je takođe u ovim slučajevima odvojeno izrekao kazne i za odgovornu osobu - Direktora obrazovanja. Dakle, Opština, odnosno Direkcija za obrazovanje, nije odgovorila na obavezujuće odluke odgovornih organa, za isplatu odluke o izvršenju ili, kažnjavajući se kao Direkcija za obrazovanje/ Opština i individualnu kaznu za rukovodioca/ Direktora.

Isplate su bile kao posledica nepoštovanja obavezujućih odluka relevantnih organa za povratak radnika i Opštinski budžet/kapitalne investicije je oštećen u iznosu od 6,972€.

Rizik To je rezultiralo sa dodatnim troškovima i direktnim kažnjavanjem Opštine ili nadležnih službenika/rukovodioca, oštetivši opštinski budžet i sam ugled Opštine.

Preporuka A13 Predsednik treba da osigura da prekid radnog odnosa sa radnicima bude učinjen samo u slučajevima kada ima dokaza, činjenica ili zakonskog osnova za raskid ugovora. Takođe, kada se predstavi potreba suočavanja sa relevantnim organima, trebaju se preduzeti konkretni koraci od strane Opštine za pravo zastupanje i predstavljanje na vreme dokaza i činjenica koje podržavaju odluku rukovodstva u ovim slučajevima. U suprotnom, odluke odgovarajućih organa se trebaju poštovati ne dozvoljavajući

dodatne troškove ili isplatu izrečenih kazni koje štete novac poreskih obveznika.

3.2 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Opština Novo Brdo je predstavila u GFI kapitalnu imovinu u vrednosti od 1,210,147€, a ne kapitalna imovina godinama nije evidentirana niti predstavljena u GFI.

Preporuka

Pitanje B3 - Slabosti u upravljanju imovinom

Nalaz Opština je osnovala Komisiju za inventarizaciju imovina, međutim Komisija nije uspela da okonča proces, kao što je predviđeno Uredbom 02/2013, član 19.4.7 i da izradi izveštaj o postojanju i stanju imovine do 31.12.2018 godine. Kao rezultat toga, rezultati inventarizacije nisu odraženi u GFI.

Opština ni tokom ovog perioda nije uspela da registruje vozila, parcele i zgrade koje su pod vlasništvom Opštine iako je to bilo preporučeno i prošle godine.

Takođe, Opština ne primenjuje sistem E-imovina za registraciju imovine, čineći tako da ne kapitalna imovina koja je odražena u GFI bude nula u poslednjih tri godina.

Rizik Identifikovane slabosti otežavaju adekvatno rukovođenje imovinom i ne predstavljanje realnog stanja i vrednosti imovine kojima raspolaže organizacija. Činjenica ne primene e-imovine, u takvim uslovima, čini da ne kapitalna imovina bude izložena riziku od gubitka, zloupotrebe ili preinačenja.

Preporuka B3 Predsednik treba da obezbedi da se upravljanje imovinom vrši u skladu sa zahtevima Uredbe br. 02/2013. Posebna komisija treba se osnovati kako bi se identifikovali nedostaci sistema i kako bi se osiguralo da je cela imovina identifikovana i evidentirana u registru imovine.

3.3 Potraživanja

Potraživanja Opštine predstavljaju iznose sredstava koje građani i organizacije duže Opštini kao poreze, takse, kiriju i neisplaćene usluge. Opština je predstavila u GFI potraživanja koja predstavljaju samo ne realizovane prihode od poreza na imovinu, u vrednosti od 360,158€.

Preporuka

Pitanje B4 – Kontinuirani porast računa potraživanja

Nalaz Računi potraživanja od poreza na imovinu, u odnosu na proteklu godinu, povećani su za 17% ili 52,199€ više. Trend rasta ovih računa predstavlja zabrinutost za Opštinu u budućim godinama.

Ova situacija se desila jer Opština nije primenjivala neku adekvatnu politiku u prikupljanju računa potraživanja od ranijih godina i nije primenila sve zakonske mere koje se predviđaju u zakonu i administrativnim uputstvima.

Rizik Visoki nivo potraživanja i ne efikasnost u njihovom prikupljanju ostaju izazov i za budući period. Ne prikupljanje potraživanja rizikuje njihovu zastarelost i povećanje poteškoća za njihovo prikupljanje, stvarajući direktan finansijski gubitak za Opštinu.

Preporuka B4 Predsednik treba da postavi politike i druge mehanizme u cilju povećanja efikasnosti u prikupljanju potraživanja, imajući kao prioritet obaveze visokog iznosa i posvećujući pažnju zastarelosti ovih potraživanja. Takođe, treba razmotriti sve mere u skladu sa zakonom nad poreskim obveznicima koji ne ispunjuju poreske obaveze.

3.4 Neizmirene obaveze

Izveštaj neizmirenih obaveza prema snabdevačima je na kraju 2018 godine bio u iznosu od 78,229€. Ove obaveze su prenete za isplatu u 2019 godinu. Ipak, ovo ukazuje na samo jedan deo budžetskog izazova suočenog od strane Opštine. Sem istaknutog pitanja kod mišljenja revizije za ne predstavljanje obaveza u GFI, mi smo identifikovali druge slabosti u ovoj kategoriji.

Preporuka

Pitanje B5 – Ne izveštavanje obaveza u trezoru

Nalaz Opština nije izvršila redovno mesečno izveštavanje obaveza, zahtev Finansijskog pravila 02/2013 MF-a. Prema članu 5.2, sve budžetske organizacije su obavezne da Ministarstvu finansija – Trezoru izveštavaju svoje neizmirene obaveze. Izveštavanje, prema ovom finansijskom pravilu, vrši se preko mesečnih izveštaja uključujući stanje obaveza perioda izveštavanja, uključujući tu sve obaveze, bez obzira u kojem periodu su se desile. To se dogodilo usled nefunkcionisanja kontrola prilikom prijema i raspodele dokumentacije ili destinacije kod direktora i odgovarajućeg službenika.

- Rizik** Neredovno izveštavanje obaveza ne samo da je u suprotnošću sa finansijskim pravilima, već može da rezultira i sa slabim upravljanjem obaveza, suočavanjem sa pravosuđem zbog kašnjenja u njihovom izvršenju i sa neplaniranim isplata iz budžeta narednih godina.
- Preporuka B5** Predsednik treba da ojača kontrole u vezi sa upravljanjem i izveštavanjem neizmirenih obaveza, da stvori efektivan sistem u kojem se svi neizmireni računi izveštavaju tačno i potpuno na mesečnoj osnovi u MF-u, u skladu sa zakonskim zahtevima.

4 Dobro upravljanje

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR sa unutrašnjom revizijom i dobro upravljanje javnom imovinom.

Ključni pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrola. Nivo ispunjavanja zahteva FUK od strane budžetskih organizacija se nadzire i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih budžetskih organizacija, a na kraju godine se podnose Ministarstvu Finansija.

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su i proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

Postoji određeni broj slabosti upravljanja unutar opštine Novo Brdo, posebno u vezi sa polaganjem odgovornosti, upravljanjem rizikom kao i o kvalitetu menadžerskog izveštavanja. BO nije ispunila ni zahteva MF-a u vezi sa podnošenjem upitnika o samo-ocenjivanju.

Sve budžetske organizacije su obavezne da pripreme i proslede strateške planove na nivou organizacije, kao što su: urbanistički planovi, prostorni planovi, hitni operativni plan, strateški plan protiv korupcije, strategija za regionalni razvoj itd.

Mi ocenjujemo da opština ne poseduje strateške planove jer traženi dokumenti nisu pruženi od opštine.

Opravljanje opštine, u oblasti menadžerskog izveštavanja i polaganja računa, kao i u upravljanju rizikom predstavlja negativnu situaciju. Opština nije pripremila registar rizika sa svim merama, identifikujući sve značajne rizike koje mogu imati uticaj kod organizacije u vezi sa postizanjem njenih ciljeva. Kretanje dokumentacije unutar opštine, saradnja i čuvanje podataka i informacija je daleko od željene situacije.

Takođe, efektivan odgovor prema preporukama revizije kao i delovanje kvalitetnog sistema unutrašnje revizije nisu uspostavljene kako treba zato što Opština nije sprovela najveći deo preporuka i do kraja 2018. godine. JUR nije uspela da pruži jasan prikaz o nivou sigurnosti unutrašnjih kontrola i ako je dala preporuke za njihovo poboljšanje. Komitet revizije nije formiran u 2018 (opština je formirala KR tek početkom 2019).

4.1 Sistem unutrašnje revizije

Jedinica Unutrašnje Revizije (JUR) deluje sa dva člana osoblja – Direktorom JUR i sa jednim revizorom. Za izvršenje efektivne revizije potreban je sveobuhvatan program rada koji odražava finansijske i ostale rizike ime revidiranog entiteta i pruža dovoljnu sigurnost o efektivnosti unutrašnje kontrole. Uticaj proizvoda Unutrašnje revizije treba da se presudi od važnosti koju menadžment pruža adresiranju preporuka kao i od podrške koja je pružena od strane efektivnog Komiteta Revizije.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

4.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Za dobro planiranje redovnog nadzora aktivnosti i za omogućavanje efektivnog odlučivanja, menadžmentu je potrebno da poseduje/ dobije redovne izveštaje. Polaganje odgovornosti kao proces je ujedno i prihvatanje odgovornosti, održavanje osoba odgovornim za njihove radnje kao i za obelodanjivanje rezultata na transparentan način. A, upravljanje rizikom je proces koji se tiče identifikovanja, analize, procene i radnji/ mera menadžmenta da kontroliše i da reaguje prema rizicima koji dovode u opasnost organizaciju.

Iako je menadžment primenio niz unutrašnjih kontrola da bi obezbedio da sistemi funkcionišu kako treba, primetili smo da su primenjene mere slabe i ne efektivne te da ne omogućavaju efektivan i blagovremen odgovor prema identifikovanim operativnim problemima.

Preporuka

Pitanje B6 - Slabosti u menadžerskim kontrolama i upravljanju rizikom

Nalaz Slaba procena potreba, nedovoljan nadzor i preostale obaveze, nisu tretirane na vreme i na pravi način od strane menadžmenta.

Organizacija takođe nema pisane politike i procedure za upravljanje rizicima, posebno rizika od prevara i nepravilnosti. Ne postoji registar rizika sastavljen u skladu sa zahtevima FUK-a, nema strategije o

upravljanju rizikom niti se priprema bilo kakav izveštaj o njihovom upravljanju.

Rizik

Slabi zahtevi polaganja računa i finansijsko izveštavanje niskog kvaliteta smanjuju efikasnost finansijskog upravljanja. To rezultira slabostima u budžetskom procesu i smanjuje sposobnost menadžmenta da reaguje na finansijske izazove na vreme. Takođe, to smanjuje efekat budžetskih kontrola i povećava rizik za nepravilne troškove. Kao posledica toga, to može rezultirati pružanjem nekvalitetnih usluga.

Preporuka B6

Predsednik treba da obezbedi da je izvršen pregled kako bi odredio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja kod visokog rukovodstva. Takođe, kako bi smanjili uticaj rizika na prihvatljive nivoe, organizacija treba da izradi registar rizika sa svim neophodnim merama/akcijama kako bi stavio pod kontrolu izložene pretnje.

5 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije za GFI Opštine Novo Brdo, za 2017. godinu, rezultirao je sa 10 glavnih preporuka. BO nije izradila Akcioni plan gde se predstavlja način kako će sprovesti date preporuke. Do kraja naše revizije za 2018. godinu, ponovljeno je šest(6.) preporuka; jedna (1) preporuka je zatvorena ne sprovedena i samo); i samo tri (3) preporuke su e sprovedene.

Tabela 4 Sažetak preporuka iz prethodne i 2018. godine

Br.	Oblast revizije	Preporuke iz 2017. godine	Preduzete akcije	Status
1	GFI i izveštavanj e	Predsednik treba da osigura da je izvršena analiza za utvrđivanje razloga za Isticanje pitanja mišljenja revizije i da preduzme specifične radnje za adresiranje razloga na sistematski način, i da bi utvrdili potpunu registraciju kapitalne imovine. Sva imovina, uključujući imovinu koju poseduje i ne finansijsku imovinu kupljenu/ izgrađenu mora se uneti u registra imovine. Predsednik treba takođe da osigura da su postavljeni efektivni procesi da bi se potvrdilo da plan izrade GFI-a za 2018. godinu obraća sva pitanja koja se tiču usklađenosti. To takođe treba da uključujući pregled GFI od strane menadžmenta, sa posebnim fokusiranjem na oblastima sa visokim rizikom i/ili oblastima gde su u prethodnim godinama identifikovane greške. Izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika se ne treba potpisati osim ako su prema GFI-u sprovedene sve potrebne kontrole.	Nije preduzeta nikakva akcija, GFI za 2018. godinu ponovo ima greške.	Ponovljena preporuka
2	Robe i usluge	Predsednik treba da osigura da se sporazumi o posebnim uslugama sklapaju nakon razvoja pojednostavljenih postupaka zapošljavanja, i da doda kontrolu nad takvim isplatama uz poštovanje procedura za zadržavanje poreza na izvor i doprinosa za penzije.	Nije preduzeta nikakva akcija.	Ponovljena preporuka
3	Kapitalne investicije	Predsednik treba da ojača efektivan nadzor nad upravljanjem da bi osiguralo da se u praksi potpuno prekinu ugovori bez procedura i da obezbedi da se tokom 2018 godine svi troškovi kapitalnih investicija realizuju u potpunoj saglasnosti sa zakonskim zahtevima nabavke. Dalje, da osigura da se poštuju svi zahtevi koji proizilaze iz sporazuma o su-finansiranju.	Nismo naišli na slučajeve kada je potpisan ugovor bez procedura.	Sprovedena preporuka
4	Kapitalne investicije	Predsednik treba da ojača kontrole u upravljanju i izveštavanju o korišćenju vozila u potpunosti u skladu sa zahtevima		Sprovedena preporuka

		određenim u pravilniku. Za upotrebu vozila, najpre se treba dati saglasnost i voditi potpuna evidencija o njihovoj upotrebi, uključujući njihovo održavanje.		
5	Upravljanje imovinom	Predsednik treba da preduzme sve neophodne akcije kako bi osigurao funkcionisanje sistema e-imovina i evidentiranje imovina ispod 1,000€ i zaliha u ovom sistemu. Zatim, na kraju godine pre pripreme finansijskih izveštaja da se vrši inventarizacija, koja omogućava upoređivanje sa opštim registrom imovine, i da se moguća razlika prikazuje u registar imovine.	Nije preduzeta nikakva akcija.	Ponovljena preporuka
6	Potraživanja	Predsednik treba da osigura da se sve moguće opcije aktivno pregledaju, postavljanjem politika i pravilnika kako bi se povećala efikasnost prikupljanja potraživanja. Takođe, treba razmotriti sve mere u skladu sa zakonom kako bi se osiguralo pravovremeno prikupljanje potraživanja.	Nije preduzeta nikakva akcija.	Ponovljena preporuka
7	Neizmirene obaveze	Predsednik treba da ojača kontrole nad upravljanjem i izveštavanjem o neizmerenim obavezama. U početku mora osigurati držanje knjige protokola, gde će se registrirati i protokolisati svi primljeni računi. Dalje, da uspostavi efikasan sistem u kojem se svi ne izmireni računi izveštavaju na tačan i pravi način na mesečnoj osnovi u MF, i da na kraju svake godine budu pravilno prikazani u GFI.	Nije preduzeta nikakva akcija.	Ponovljena preporuka
8	Napredak u sprovođenju preporuka	Predsednik treba da osigura da se sprovođenje akcionog plana kontinuirano prati i izveštava na redovnim mesečnom ili tromesečnim osnovama vezano za postignuti napretka u tom pravcu. Preporuke koje se ne sprovode prema rokovim, predsednik treba preispitati u kratkome roku, i da preduzme proaktivne radnje prema preprekama prezentiranih tokom sprovođenja.	Nije preduzeta nikakva akcija.	Zaključena preporuke ne sprovedena.
9	Sistem unutrašnje revizije	Predsednik treba da ojača ulogu JUR-a kao ključan element sistema unutrašnje kontrole da bi dali kvalitetne revizije, obezbedi pripremu akcionih planova za svaki izveštaj o reviziji i sistematski prati napredak u odnosu na plan kako bi se obezbedilo sprovođenje preporuka u	Na početku 2019. godine je formiran KUR.	Sprovedena preporuka

		okviru utvrđenih rokova. Dalje, da osigura osnivanje Komiteta Revizije kao i njegovo redovno funkcionisanje kako bi se osigurala nezavisnost JUR-a.		
10	Menadžersko izveštavanje, polaganje računa i upravljanje rizikom	Predsednik treba da osigura da je izradio sve operativne planove i da je izvršena revizija kako bi se utvrdio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja kod visokog menadžmenta, od kojeg se zahteva da podrži efikasno upravljanje delovanja. Pored toga, u cilju smanjenja uticaja rizika na prihvatljivim nivoima, opština treba izraditi registar rizika sa svim odgovarajućim merama / radnjama kako bi pretnje postavila pod nadzo	Nije preduzeta nikakva akcija.	Ponovljena preporuka
Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2018. godine		
1	Finansijski izveštaji i izveštavanja	Predsednik treba da obezbedi da je izvršena analiza kako bi odredio razloge za kvalifikovanje mišljenja i isticanja pitanja u ovom izveštaju. Specifične akcije se trebaju preduzeti kako bi se ojačale kontrole za osiguranje da se svi troškovi klasifikuju ispravno prema ekonomskim kategorijama i da se izveštaji predstavljaju u skladu sa zahtevima Uredbe MF-a o godišnjem finansijskom izveštavanju. Takođe, predsednik treba da obezbedi da cela opštinska imovina (bude evidentirana u registrima imovine), računi potraživanja i obaveze, su ispravno predstavljene u GFI za 2018. godinu. Dalje, predsednik treba da obezbedi da su uspostavljeni efektivni procesi kako bi potvrdio da plan izrade GFI-a ua 2018. godinu adresira sva pitanja koja se tiču usklađenosti. Data izjava od strane Glavnog administrativnog i finansijskog službenika, ne treba se potpisati sem ako su nad GFI primenjene sve potrebne kontrole.		
2	Planiranje i realizacija budžeta	Predsednik treba da preduzme sistematičnu procenu razloga za nizak nivo izvršenja budžeta za kapitalne investicije u 2018. godini, i da odredi praktične opcije za poboljšanje izvršenja istog za naredne godine. Tu gde su početna planiranja budžeta netačna, treba se odraziti u potpunosti u poziciji konačnog budžeta.		
3	Planiranje i realizacija budžeta	Predsednik treba da obezbedi da su preduzete neophodne akcije za planiranje dovoljnog budžeta u odnosu na obaveze/ dužnosti s kojima opština očekuje da se suočava, kako bi dali prioritet izmirenju ovih obaveza na vreme, i kako bi predstavila objektivno troškove prema ekonomskim kategorijama i realnoj prirodi troškova.		
4	Prihodi	Predsednik treba da obezbedi da je preduzeto razmatranje kontrola u vezi sa upravljanjem procesa za građevinske dozvole i da se kontrole ponovo dizajniraju kako bi se adresirao problem. Pregledani procesi trebaju da osiguraju da se poštuje hronologija procesa povodom		

		prijavljivanja i da se osigura da davanje građevinske dozvole bude izvršeno samo nakon što se svi zakonski zahtevi ispune, kao što su građevinski uslovi i dozvola za životnu sredinu.
5	Prihodi	Predsednik treba da obezbedi da su kontrole funkcionalne i da menadžer za porez na imovinu nadzire proces registrovanja i evidentiranja i realnih podataka imovine. Takođe, da se obezbedi da tokom procesa verifikacije budu identifikovane i eliminisane postojeće slabosti sistema u odnosu na činjenično stanje na terenu, kako bi oporezivanje bilo realno.
6	Prihodi	Predsednik treba da traži od Kancelarije za porez na imovinu detaljni srednjoročni plan za eliminisanje identifikovanih slabosti i da nadgleda redovno primenu tog plana, omogućujući eliminisanje identifikovanih slabosti.
7	Prihodi	Predsednik treba da obezbedi efektivno upravljanje ugovora zakupa i da postavi efikasne mehanizme za realizaciju prihoda, u skladu sa ugovorenim uslovima. Odgovarajuće direkcije koje upravljaju ovim prihodima, trebaju da primenjuju redovnu naplatu i prikupljanje, u suprotnom, da se preduzmu mere za raskid ugovora.
8	Plate i dnevnice	Predsednik treba da obezbedi da svi zaposleni u školama, koji funkcionišu unutar delokruga opštine, budu upravljani i trebaju dati doprinos- uslugu za koje su nadoknađeni. Nedostatak argumenata za izlazak na radno mesto zahteva primenu mera nad odgovornostima i polaganje računa za situaciju van kontrole.
9	Plate i dnevnice	Predsednik treba da razmotri razloge koji su reflektovali slabo upravljanje ljudskim resursima i da obezbedi da su dizajnirane neophodne kontrole kako bi se zapošljavanje vršilo preko transparentnog i konkurentnog procesa i u skladu sa zakonskim zahtevima, držeći odgovornim postavljene osobe za sprovođenje zakonskih procedura regrutovanja i korektnu procenu prijavljenih lica na konkursu.
10	Robe i usluge	Predsednik treba da obezbedi da se angažovanje službenika sporazumom o posebnim uslugama vrši samo za specifične slučajeve kada ima neki projekat ili kada se za određeni posao zahteva stručnjak specifične oblasti, kao i angažovanje sporazumom ili ugovorom za posebne usluge treba biti vršen u skladu sa zakonskim zahtevima kako bi osigurali da se angažovanja vrše preko konkurentnog i transparentnog procesa.
11	Robe i usluge	Predsednik treba da obezbedi da se sve priznanice isplate unutar zakonskog roka i da se narudžbina robe, radova i usluga vrši samokada opština prethodno bude imala dovoljnih budžetiranih sredstava.
12	Subvencije	Predsednik opštine treba da osigura da povodom davanja subvencija sprovodi sve odredbe Pravilnika. Za donošenje prave i korektno odluke, zahtevu za subvencionisanje i isplatu trebaju se priložiti dokazi koji obrazložavaju podelu sredstava i postizanje cilja subvencije.

13	Subvencije	Predsednik treba da obezbedi da se sporazumi potpišu jedino nakon što su prethodno primenjene sve zakonom utvrđene procedure, kako bi se javni novac kontrolisao i kako bi finansiranje NVO-a bilo u skladu sa pravilima.
14	Kapitalne investicije	Predsednik treba da obezbedi kontrole i da nadgleda primene pravnih zakona razmatrajući sprovođenje zakona o nabavkama. Povodom ugovaranja radova, treba da obezbedi prethodno da su projekti izrađeni u skladu sa potrebama i predviđenim zahtevima. Obezbeđivanje izvršnog projekta treba da koristi kao osnov za početak procesa, razvoj nabavke i ugovaranja radova, u suprotnom početak procesa nabavki nije dozvoljen prema zakonu.
15	Kapitalne investicije	Predsednik treba da osigura da prekid radnog odnosa sa radnicima bude učinjen samo u slučajevima kada ima dokaza, činjenica ili zakonskog osnova za raskid ugovora. Takođe, kada se predstavi potreba suočavanja sa relevantnim organima, trebaju se preduzeti konkretni koraci od strane opštine za pravo zastupanje i predstavljanje na vreme dokaza i činjenica koje podržavaju odluku rukovodstva u ovim slučajevima. U suprotnom, odluke odgovarajućih organa se trebaju poštovati ne dozvoljavajući dodatne troškove ili isplatu izrečenih kazni koje štete novac poreskih obveznika.
16	Upravljanje imovinom	Predsednik treba da obezbedi da se upravljanje imovinom vrši u skladu sa zahtevima Uredbe br. 02/2013. Posebna komisija se treba osnovati kako bi se identifikovale praznine sistema i kako bi se osiguralo da je cela imovina identifikovana i evidentirana u registru imovine.
17	Računi potraživanja	Predsednik treba da postavi politike i druge mehanizme u cilju povećanja efikasnosti u prikupljanju potraživanja, imajući kao prioritet obaveze od visokog iznosa i posvećujući pažnju zastarelosti duga. Takođe, treba razmotriti sve mere u skladu sa zakonom nad poreskim obveznicima koji ne ispunjavaju poreske obaveze.
18	Obaveze	Predsednik treba da ojača kontrole u vezi sa upravljanjem i izveštavanjem neizmirenih obaveza, da stvori efektivan sistem u kojem se sve neizmirene priznanice izveštavaju tačno i potpuno na mesečnoj osnovi u MF-u, u skladu sa zakonskim zahtevima.
19	Menadžersko izveštavanje, polaganje računa i upravljanje rizikom	Predsednik treba da obezbedi da je izvršeno pregled kako bi odredio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja kod visokog rukovodstva. Takođe, kako bi smanjili uticaj rizika na prihvatljive nivoe, organizacija treba da izradi registar rizika sa svim neophodnim merama/ akcijama kako bi stavio pod kontrolu izložene pretnje.

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti preovladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan daje menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Pismo potvrđivanja

ismo

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA
KOMUNA E NOVOBËRDËS - OPŠTINA NOVOBRDË
D.A.L.E.B.E - IZLAZNA
Nr/TV: 02-244
Më/Cilind: 21.06.2019
NOVOBËRDË - NOVOBROD

Republika e Kosovës

Republika Kosova – Republic of Kosova

Komuna e Novobërdës

Opština Novo Brdo–Municipality of Novo Brdo

PISMO KONFIRMACIJE

O saglasnostima i o nalizima Generalnog Revizora u Izveštaju Revizije za 2018 god., i za sprovođenje preporuka.

Za: Nacionalnu Kancelariju Revizora

Postovani,

Putem ovog dopisa confirmisem da:

- Radio sam nacrt izveštaja Nacionalne Kancelarije Revizora o kontrolu Izveštaja/ Financijskih Pregleda Opštine Novo Brdo, za završnu godinu dt.: 31 Decembra 2018 (u daljem tekstu "Izveštaj");
- Slazem se sa nalazima, preporukama i komentare, raspravljali smo u vezi sa sadržajem Izveštaja, takodje i
- Unutar 30 dana od prijem konacnog Izveštaja, dostavljacu vas jedan plan delovanja za sprovođenje preporuka, koja ce obuhvatiti i vremenske rokove i odgovorni kadar za njihovo implementisanje.

g.Svetislav Ivanovic

Gradonacelnik Opštine,

Datum: 20.06.2019, Novo Brdo,

